

Sygn. akt XXGC 543/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2018r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XX Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący - **SSO Iwona Grzegorzewska**

Protokolant - protokolant sądowy Jakub Brodowski

po rozpoznaniu 19 marca 2018 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa **P. S.**

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda P. S. kwotę 382.041,00 zł (trzysta osiemdziesiąt dwa tysiące czterdzieści jeden złotych zero groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 3 lutego 2016 r. do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie postępowanie umarza;
3. kosztami postępowania obciąża powoda w 7% a pozwanego w 93%;
4. ostateczne rozliczenie kosztów postępowania pozostawia referendarzowi sądowemu.

SSO Iwona Grzegorzewska

Sygn. akt XX GC 543/16

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 23/06/2016 roku powód **P. S.** (dalej: powód) wniósł powództwo przeciwko **(...) S.A. w W.** (dalej: (...), pozwana) o zapłatę kwoty (...) zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14/08/2014 do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za nienależyte wykonanie umowy (art. 471 k.c.) oraz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Powód wskazał, że 14/10/2010 roku zawarł z pozwaną umowę o świadczenie usług w zakresie zarządzania. Przyczyną zawarcia umowy był wybór powoda na wiceprezesa zarządu (...). Roszczenie objęte pozwem dotyczy zapłaty premii - wynagrodzenia zmiennego za rok 2013, która miała zostać wypłacona powodowi na podstawie § 7 ust. 3 umowy, zgodnie z którym, w ocenie powoda, premia ta jest niezależna od uznania spółki i warunkuje ją jedynie osiągnięcie danych wskaźników ekonomicznych. W oparciu o te wskaźniki powód wyliczył, że wysokość premii wynosić powinna (...) zł. Rada Nadzorcza (...) wbrew obowiązкови wynikającemu z umowy nie podjęła uchwały o przyznaniu i wysokości spornej premii, w związku z tym naruszyła postanowienia umowne i wyrządziła powodowi szkodę w wysokości nieprzyznanej premii netto.

(pozew, k.3 – 18).

W odpowiedzi na pozew pozwana (...) S.A. w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu pozwana wskazała, że po pierwsze, przedmiotowa premia ma charakter czysto uznaniowo – fakultatywny, a Rada Nadzorcza spółki nie podjęła uchwały o przyznaniu powodowi premii

za 2013 rok. (...) argumentowała, że Rada Nadzorcza nie była zobowiązana do przyznania powodowi premii z §7 ust. 3 umowy nawet w sytuacji osiągnięcia przez spółkę (i zarząd) założonych wskaźników premiowych z uchwały z 27/08/2013 roku. Pozwana dodała, że powód chce sprowadzić rolę Rady Nadzorczej do „kasjera”, który automatycznie ma przyznawać premię powodowi i to w maksymalnej wysokości (podczas gdy zapisy umowne kształtują górną jej wysokość do (...) stałego rocznego wynagrodzenia obliczonego w sposób określony w §7 ust. 3 umowy) a nie organu zobowiązanego do działania w interesie spółki. Ponadto brak przyznania powodowi premii za rok 2013, powodowany był niesatysfakcjonującym wypełnianiem obowiązków przez członków zarządu, co miało wyraz m.in. w niepowołaniu na kolejny rok do zarządu m.in. P. S.. (odpowieź na pozew k.121-137).

Pismem z 28/12/2016 roku pozwana powołała się na 2 letni termin przedawnienia z art. 751 pkt 1 k.c. (roszczenie o wypłatę wynagrodzenia z tytułu umowy o świadczenie usług), a także na fakt, że początek jego biegu miał miejsce w chwili zatwierdzenia sprawozdania finansowego Grupy (...) S.A. za 2013 r. w wyniku podjęcia uchwały przez (...) S.A. w dniu 06/06/2014 roku. To od tej daty należałoby zdaniem pozwanej liczyć rozpoczęcie terminu przedawnienia roszczenia o zapłatę premii, gdyby nie była konieczna do jej wypłacenia dodatkowa uchwała Rady Nadzorczej i faktura. Pozwana podkreślała, że do powstania roszczenia niezbędna była zarówno uchwała Rady Nadzorczej jak i faktura.

Dodatkowo pozwana podniosła, że powód nieprawidłowo obliczył wysokość takiej premii, zdaniem pozwanej jej wysokość (w przypadku gdyby była należna) wyniosłaby (...) zł. Wynika to z faktu, że premia ta była płatna proporcjonalnie do okresu pełnienia funkcji przez danego członka zarządu, powód zaś pełnił funkcję wiceprezesa i prezesa zarządu jedenaście pełnych miesięcy (a nie dwanaście).

Pozwana podniosła również, że termin odsetek został przez powoda nieprawidłowo wskazany, ponieważ roszczenie jakiegoś dochodzi jest odszkodowaniem z art. 471 k.c., a ono jako zobowiązanie bezterminowe wymaga postawienia go w stan wymagalności poprzez wezwanie dłużnika do zapłaty.

(k. 247 – 254)

W odpowiedzi, pismem z 30/08/2017 roku powód częściowo cofnął, ze zrzeczeniem się roszczenia powództwo, wnosząc o zasądzenie (...) zł z odsetkami jak w pozwie. Przy czym wyjaśnił, że nie dochodzi premii w maksymalnej wysokości – przy zastosowaniu przyjętych mechanizmów obliczeń wyszła mu kwota niższa niż (...) uzyskanego w 2013 roku wynagrodzenia zasadniczego netto, maksymalna kwota za 11 miesięcy wyniosłaby (...) zł.

(pismo k. 337 – 340, rozprawa 19/03/2018 roku)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14/10/2010 roku pozwana i powód (jako zarządzający) zawarli umowę o świadczenie usług w zakresie zarządzania (dalej: Umowa). Umowa była zmieniana aneksami nr (...) w zakresie nie będącym przedmiotem rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Przyczyną i podstawą zawarcia Umowy był wybór P. S. na wiceprezesa zarządu (...) w dniu 18/07/2008 roku oraz dopuszczenie akcji (...) do obrotu na (...) w W.. Przedmiotem Umowy było świadczenie usług w zakresie zarządzania na rzecz pozwanej spółki, w szczególności: prowadzenie spraw spółki, uczestnictwo w kolektywnych pracach zarządu spółki jako wiceprezesa zarządu, osobiste zarządzanie powierzonymi obszarami działalności spółki, reprezentacja spółki wobec organów państwowych, organów samorządu terytorialnego i osób trzecich zgodnie z obowiązującymi zasadami reprezentacji (§ 2 ust.1 umowy).

Zgodnie z § 7 ust. 1 umowy z tytułu świadczenia usług powodce przysługiwało wynagrodzenie, składające się z części stałej oraz części zmiennej. Stałe miesięczne wynagrodzenie podstawowe ustalono w wysokości równej sześciokrotnej wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS. (ust. 2 § 7 umowy).

W § 7 ust. 3 umowy strony postanowiły, że wynagrodzenie zmienne (premia) przyznaje Rada Nadzorcza maksymalnej wysokości do 50 % stałego rocznego wynagrodzenia podstawowego, obliczonego jako dwunastokrotność wynagrodzenia, o których mowa w ust. 2, na zasadach i terminach określonych uchwałą rady nadzorczej spółki.

Ponadto strony uzgodniły, że Rada Nadzorcza może przyznać zarządzającemu, poza wynagrodzeniem zmiennym (premią) w określonym w ust. 3 § 7, dodatkowe wynagrodzenie zmienne (premia dodatkowa) w związku z osiągnięciem przez zarządzającego celów o szczególnym znaczeniu dla spółki. Warunkiem nabycia przez Zarządzającego prawa do dodatkowego wynagrodzenia zmiennego jest podjęcie przez Radę Nadzorczą Spółki uchwały o jego przyznaniu (§ 7 ust. 4).

Do kwoty wynagrodzenia określonego w ustępie 2,3 i 4 doliczony miał zostać podatek VAT. Wynagrodzenie zmienne, o którym mowa w ust. 3 płatne jest proporcjonalnie do okresu pełnienia przez zarządzającego funkcji zarządcy spółki, a zgodnie z zasadami określonymi Uchwałą Rady Nadzorczej, w terminie 7 dni od dnia doręczenia spółce przez zarządzającego faktury VAT (§ 7 ust. 5).

Dowód : umowa i aneksy, k. 22 – 31

Zgodnie ze statutem pozwanej spółki uwzględniającym stan prawny na dzień 24 czerwca 2015 roku, do kompetencji Rady Nadzorczej należy ustalanie wysokości wynagrodzenia i innych warunków umów oraz zawieranie umów z członkami zarządu spółki z zastrzeżeniem kompetencji Walnego Zgromadzenia spółki wynikającego z bezwzględnie wiążących przepisów (§ 17 i 18).

Dowód : statut k. 159-181

W dniu 27 sierpnia 2013 roku została podjęta uchwała nr (...) (...) w sprawie określenia zasad przyznawania za rok 2013 wynagrodzenia zmiennego członkom zarządu, z którymi zostały zawarte umowy o świadczeniu usług w zakresie zarządzania. Postanowiono, iż przyjmuje się zasady przyznania za rok 2013 wynagrodzenia zmiennego członkom zarządu (...) SA, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały. Zgodnie z załącznikiem premia miała stanowić motywacyjny składnik systemu wynagradzania i jej przyznanie jest powiązane z oceną stopnia realizacji zadań związanych z pełnieniem funkcji członka zarządu. Premia przysługuje w wysokości do (...)stałego rocznego wynagrodzenia podstawowego uzyskanego w 2013 roku, w zależności od stopnia spełnienia przez członków zarządu określonych kryteriów. Premia płatna jest po zakończeniu 2013 roku, proporcjonalnie do okresu pełnienia w pełnych miesiącach funkcji przez danego członka zarządu. Premia miała być przyznawana na podstawie wymiernych wskaźników premiowych. Podstawą do określenia przez Radę Nadzorczą wielkości premii jest wartość czynnika premiowego „wysokość premii” (WP), określającego procentowy udział premii w stosunku do wysokości wynagrodzenia określonej w punkcie 1.4 niniejszych zasad. Gdy WP przyjmie wartość 100, zarząd otrzymuje premię w wysokości 100% maksymalnego poziomu (tj. (...) wynagrodzenia).

Wskaźnik WP obliczany jest na podstawie 4 cząstkowych wskaźników: to jest zysk netto, (...), przychody ze sprzedaży (...) oraz kurs akcji (...). Jeżeli więcej niż 2 wskaźniki cząstkowe osiągną wartość ujemną (wykonanie poniżej 90% poziomu referencyjnego) premia nie przysługuje. W załączniku przewidziano wzór, zgodnie z którym ma być obliczana premia. Celem przyznania premii za rok 2013, Rada Nadzorcza miała podjąć uchwałę w sprawie przyznania premii, 2 miesiące od zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie spółki skonsolidowanego sprawozdania grupy (...) za ten rok. Podstawę wypłaty premii miała stanowić prawidłowo wystawiona przez członka zarządu faktura VAT w wysokości określonej uchwałą Rady Nadzorczej. Warunkiem wystawienia faktury VAT miało być podjęcie przez Radę Nadzorczą uchwały o przyznaniu premii, o której mowa w pkt 3 niniejszych zasad. Spółka zobowiązana była do wypłaty premii w terminie 7 dni od dnia doręczenia przez członka zarządu faktury VAT.

Dowód : uchwała, k. 32; załącznik do uchwały, k.32v.-33v.

Powód został odwołany z funkcji członka zarządu pozwanej spółki na skutek sporu z Radą Nadzorczą dotyczącego prowadzenia inwestycji w O..

Dowód : zeznania świadka M. D. oraz powoda

Uchwałą Nr 21 ZWZ z 06/06/2014 roku P. S. uzyskał absolutorium z wykonania przez niego obowiązków w roku obrotowym 2013, w związku z pełnieniem w okresie od 01/01 do 18/11 2013 roku funkcji wiceprezesa zarządu oraz w okresie od 18/11 – 23/12 2013 pełnieniem obowiązków prezesa zarządu.

Dowód: uchwała k. 34, sprawozdanie finansowe za 2014 roku k. 35-89, k.90-94

Pismem z dnia 29/01/2016 roku P. S. wezwał Przewodniczącą Rady Nadzorczej oraz Prezesa Zarządu do podjęcia uchwały w przedmiocie przyznania wynagrodzenia zmiennego (premii) za rok 2013 jako członkowi zarządu spółki, z którym została zawarta umowa o świadczenie usług w zakresie zarządzania, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania, a następnie o niezwłoczną wypłatę przyznanego wynagrodzenia zmiennego (premii) we wskazanej wysokości (...) zł

Dowód: odpis pisma k. 95-96

Pismem z dnia 3/02/2016 roku (...) oświadczyła, że uchwała nie została podjęta, a sposób ukształtowania premii w umowie o świadczenie usług w zakresie zarządzania, nie kreuje automatycznego roszczenia o jej wypłatę.

Dowód: pismo k. 97

Pismem z dnia 24/03/2016 roku P. S. wezwał ponownie zarząd (...) do podjęcia uchwały i zapłaty wynagrodzenia zmiennego (premii). W odpowiedzi, pismem z 13/04/2016 roku ponownie odmówiła zadośćuczynieniu żądaniu P. S.

Dowód: pisma k. 98-99, k. 100

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów załączonych do pozwu, odpowiedzi na pozew, oraz pism procesowych, a także oświadczeń stron o faktach, które strona przeciwna przyznała, bądź co do których nie wypowiedziała się (art. 229, 230 k.p.c.). Sąd, uznał fakty wynikające z niekwestionowanych kserokopii dokumentów za przyznane przez stronę pozwaną na podstawie art. 230 k.p.c. i uwzględnił je ustalając stan faktyczny sprawy. Stanowisko takie zajął również Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w wyroku z dnia 11 kwietnia 2013 r. (sygn. akt I ACa 31/13, Lex nr 1313413) stwierdzając, że dopuszczalna jest sytuacja, w której strona przedkłada odbitkę ksero zamiast właściwego dokumentu, jeżeli strona przeciwna nie kwestionuje tej kserokopii i nie wnosi o dostarczenie dokumentu oryginalnego. W tej sytuacji sąd może odstąpić od obowiązku zażądania oryginału dokumentu, jeżeli przyjmie, że nastąpiło w ten sposób przyznanie przez stronę przeciwną faktów objętych tą kserokopią (art. 229 k.p.c.), bądź też ich przemilczenie przez stronę przeciwną (art. 230 k.p.c.), co uprawnia sąd do przyjęcia tych faktów za prawdziwe bez dowodu. Strony nie kwestionowały autentyczności i prawdziwości przedłożonych w sprawie dokumentów.

Dla ustalenia stanu faktycznego przydatne, choć w niewielkim zakresie, okazały się zeznania świadków A. S., D. M. oraz M. D., M. W., A. K. i M. Z. a także zeznania P. S. złożone w charakterze strony, którym Sąd dał wiarę.

Podkreślić należy, że żaden ze świadków nie zeznał, że przed rokiem 2014 roku zdarzyła się sytuacja, w której Rada Nadzorcza nie podjęła uchwały w przedmiocie przyznania Premii, w związku z powyższym brak było podstaw do ustalenia, za pozwanym, że w sposób korzystny dla pozwanej była interpretowana i wykonywana umowa menadżerska w zakresie przyznawania premii. Wszyscy świadkowie, a nawet powód potwierdzali, że nie zdarzyła się również sytuacja w której wypłacono by (dobrowolnie) Premię w sytuacji gdy Rada Nadzorcza nie podjęła uchwały o jej przyznaniu i ustaleniu wysokości. Podkreślić trzeba, że o tym czy Premia z ust. 3 była uznaniowa czy obligatoryjna świadkowie wypowiadali się w ramach swojego przekonania co do właściwego rozumienia zapisów Umowy.

Wobec braku opisanych precedensów (brak uchwały Rady Nadzorcze czy też wypłata pomimo braku uchwały Rady Nadzorczej) Sąd w największej mierze opierał się na literalnym brzmieniu Umowy i jej wykładni zgodnie z intencjami powoda oraz doświadczeniem życiowym i logiką.

Świadek M. D. zeznała, że nie brała udziału w podjęciu decyzji o przyznaniu premii za 2013 r. Wskazała, że Rada Nadzorcza dokonywała weryfikacji wskaźników. Jej zadaniem Rada Nadzorcza miała prawo, ale nie obowiązek przyznawania premii. Pisma konsultowała z Radą Nadzorczą, ale pisma te dotyczyły premii za 2012 r. Premiami za 2013 r., się nie zajmowała. Premie przyznawane na podstawie § 7 umowy były nagrodami za sukces. Podstawą wypłaty premii było podjęcie uchwały przez RN. Jej zdaniem otrzymanie absolutorium nie oznaczało, że należy udzielić premii. Sąd uznał zeznania za wiarygodne. Aczkolwiek świadek również nie uczestniczyła w negocjowaniu umowy, zatem nie posiada informacji na temat okoliczności, które mogłyby uzasadniać odmienną wykładnię umowy niż to wynika z jej brzmienia.

Powód P. S. zeznał, że nie było nigdy żadnych zastrzeżeń do wykonywanych przez niego usług a wręcz dwukrotnie otrzymał jako jeden z dwóch osób premię za szczególne osiągnięcia (§7 ust 4 Umowy). Wyjaśnił również, że rozumiał zapisy Umowy o wynagrodzeniu zmiennym w ten sposób, że premia wynikająca z ust 3 była przyznawana na podstawie mierzalnych obiektywnych współczynników i była przyznawana albo całemu zarządowi albo nikomu. Wynikało to z faktu, że współczynniki założone przez Radę Nadzorczą osiągało całe gremium zarządu. W przypadku tej premii nie były brane pod uwagę indywidualne decyzje członków zarządu. Zdarzało się jednak, że z oceny było wyłączone jakieś wybrane przedsięwzięcie ale miało to zastosowanie do wszystkich członków zarządu. P. S. zeznał również, że indywidualne decyzję zarządzających były brane pod uwagę jedynie w zakresie premii wynikającej z ust 4, którą otrzymał dwukrotnie. Zeznania powoda były spójne i korespondowały z literalnym brzmieniem Umowy oraz pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie a nadto obrazowały spójny przebieg wydarzeń, poparty logiką i zasadami doświadczenia życiowego.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości. W zakresie cofniętego powództwa Sąd umorzył postępowanie.

Poza sporem jest fakt, iż strony zawarły 14/10/2010 r., umowę menadżerską.

Umowa menadżerska to inaczej kontrakt menadżerski, którego przedmiotem jest zarządzanie jednostką gospodarczą, jej działami, projektami albo konkretnymi produktami. Umowa menadżerska jest umową o zarządzanie. Istnieją dwa typy umów menadżerskich: umowa menadżerska pracownicza i umowa menadżerska niepracownicza (cywilnoprawna). W pierwszym przypadku umowa menadżerska przyjmuje formę klasycznej umowy o pracę i niczym się od niej nie różni, prócz nazwy oraz przedmiotu pracy. Umowa o pracę będąca umową menadżerską nie powoduje powstania żadnych dodatkowych uprawnień po stronie pracownika ani pracodawcy. Jest ona określana tym mianem jedynie po to, aby podkreślić funkcję osoby zatrudnianej na jej podstawie. Jeśli umowa menadżerska jest zawierana pomiędzy menadżerem, a jego pracodawcą w formie umowy cywilnoprawnej, czyli kontraktu niepracowniczego, wówczas rozpatruje się ją jako umowę nienazwaną. Podobnie dzieje się w przypadku umowy zlecenia.

Z punktu widzenia pracodawcy, kontrakt menadżerski niepracowniczy daje większą elastyczność zatrudnienia. Umowa cywilnoprawna jest po prostu umową o świadczenie usług, co wskazuje na to, że w odniesieniu do niej zastosowanie znajdują przepisy kodeksu cywilnego, poprzez odesłanie zawarte w art. 750 k.c. Zgodnie z treścią art. 734 § 1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Istota umowy zlecenia wyraża się w tym, że przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Zlecenie należy do kategorii umów z zakresu szeroko rozumianego pośrednictwa. Zasadniczymi elementami wyodrębnionymi w definicji tej umowy są: dokonanie czynności prawnej (określonej) oraz działanie dla dającego zlecenie. Stanowi ona konstrukcję umożliwiającą dokonywanie czynności prawnych przy wykorzystaniu zastępstwa. Zastępstwo to polega na dokonywaniu czynności prawnej dla innej osoby (dającego zlecenie), a tym samym może się wyrażać zarówno w działaniu w jego imieniu i z bezpośrednim skutkiem

prawnym dla niego, jak i w działaniu w imieniu własnym, ale na rachunek (dla) dającego zlecenie. Większość przepisów dotyczących umowy zlecenia (z wyjątkiem art. 746 § 3 i 751 k.c.) ma charakter dyspozytywny (por. wyrok SN z dnia 23 listopada 2011 r., IV CNP 14/11, LEX nr 1119544, teza 3).

Spór w niniejszej sprawie koncentrował się przede wszystkim na prawidłowej wykładni § 7 ust. 3 umowy. Analizując brzmienie tego postanowienia umowy zwrócić należy uwagę na następujące okoliczności, po pierwsze premia miała wynosić maksymalnie (...) stałego rocznego wynagrodzenia, wyliczonego w sposób określony § 7 ust. 3, po drugie zasady i tryb wypłaty premii ustalała Rada Nadzorcza spółki w formie uchwały.

Zatem w momencie podjęcia uchwały w przedmiocie zasad wypłacenia premii aktualizował się obowiązek pozwanej zawarty w § 7 ust. 3 umowy zawartej pomiędzy stronami.

Rada Nadzorcza pozwanej, w wykonaniu postanowień umowy zawartej z powódką, 27 sierpnia 2013 r., podjęła uchwałę, w której określono zasady przyznawania członkom zarządu premii za rok 2013. W pkt 2 uchwały określono przy tym kryteria przyznania premii, w szczególności sposób obliczania wskaźnika premiowego „wysokość premii” (WP), określającego procentowy udział premii w stosunku do wysokości wynagrodzenia określonego w pkt 1.4 uchwały. Wskaźnik ten miał być obliczony na podstawie 4 cząstkowych wskaźników premiowych. Przedmiotowa uchwała zawierała zatem tzw. wskaźniki twarde, i te wskaźniki były decydujące dla podjęcia uchwały w przedmiocie przyznania wynagrodzenia zmiennego – premii. Uchwała nie przewidywała żadnych wskaźników miękkich tj. efektywności czynności zarządczych podejmowanych przez powódkę, czy też satysfakcji z koncepcji realizowanych projektów w O.. Podkreślić należy, że w treści uchwały wskazano jednoznacznie, że wszelkie cele niewymierne (zróżnicowane do poszczególnych członków zarządu) realizowane w 2013 r. mogą znaleźć wyraz w premii dodatkowej.

Istotnie jest jednak również to, że w powyższej uchwale Rada Nadzorcza nałożyła na siebie obowiązek wydania kolejnych uchwał, w których określona miała być wysokość przyznawanych premii poszczególnym członkom zarządu. Zobowiązanie to nie wynikało z umowy łączącej strony niniejszego postępowania, ale z autonomicznej woli Rady, która ten obowiązek zignorowała, nie wydając takiej uchwały w stosunku do powoda. Natomiast dopiero po podjęciu uchwały w przedmiocie przyznania premii i jej wysokości, powstawał po stronie powoda obowiązek wystawienia faktury VAT, o wartości równej wysokości przyznanej premii. Rada Nadzorcza pozwanej spółki, nie podejmując stosownej uchwały, uniemożliwiła powodowi wystawienie faktury VAT, mającej stanowić podstawę do wypłacenia premii. Nie zmienia to jednak faktu, że warunki wynikające z umowy menadżerskiej, stanowiące podstawę do wypłaty premii się ziściły. One się zaktualizowały 27 sierpnia 2013 r., kiedy to zasady i terminy wypłaty premii zostały ustalone uchwałą Rady Nadzorczej. Zwrócić należy również uwagę na fakt, że Rada Nadzorcza nakładając na siebie obowiązek w przedmiocie podjęcia uchwały w przedmiocie przyznania premii za rok 2013, zakreśliła jednocześnie termin na jej podjęcie. A mianowicie uchwała miała zostać podjęta 2 miesiące od zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie spółki skonsolidowanego sprawozdania Grupy (...). W ocenie Sądu Okręgowego upływ czasu, w którym uchwała o przyznaniu wynagrodzenia zmiennego, miała zostać podjęta, uprawniał powoda do samodzielnego wyliczenia wartości premii, przy uwzględnieniu wskaźników twardych określonych w uchwale z 27 sierpnia 2013 r. A w konsekwencji do wystawienia faktury VAT, na wartość wyliczonego wynagrodzenia zmiennego. Wprawdzie, ani umowa, ani uchwała nie wyposażyły powoda w kompetencję do arbitralnego określenia wysokości premii i wystawienia faktury VAT, opiewającej na inną kwotę niż ta, która zostałaby wskazana w ewentualnej uchwale Rady Nadzorczej o przyznaniu premii powodowi, jednak brak wypełnienia obowiązku przez Radę Nadzorczą, w przypadku zaistnienia przesłanek warunkujących przyznanie premii wynikających z uchwały z 27 sierpnia 2013 r., takie uprawnienie po stronie powoda się zrodziło.

Podstawę prawną roszczeń stanowił art. 471 k.c. Z przytoczonego przepisu prawa wynika, że dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Zatem dla przyjęcia odpowiedzialności pozwanej, opartej na powyższej podstawie, konieczne jest wykazanie przez powódkę faktu istnienia zobowiązania, niewykonania lub nienależytego jego wykonania, istnienia związku przyczynowego pomiędzy takim zachowaniem pozwanej a szkodą, faktu powstania szkody oraz jej

wysokości. Pozwana mogła zwolnić się z odpowiedzialności wykazując, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nastąpiło z powodu okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności. Stosownie zaś do treści art. 472 k.c. dłużnik odpowiedzialny jest za niezachowanie należytej staranności, chyba że ze szczególnego przepisu ustawy bądź czynności prawnej wynika coś innego.

Roszczenie o odszkodowanie za szkodę spowodowaną naruszeniem zobowiązania powstaje nie wcześniej niż w momencie zrealizowania się wszystkich przesłanek, które – w myśl art. 471 k.c. – decydują o jego powstaniu. Są nimi: naruszenie zobowiązania („bezprawność kontraktowa”) oraz wyrządzenie wierzycielowi szkody (art. 361 § 2 k.c.), pozostającej w związku przyczynowym z naruszeniem zobowiązania (art. 361 § 1 k.c.). Przepis ten stanowi podstawę uzyskania odszkodowania w miejsce świadczenia w zakresie, w jakim nie zostało ono spełnione lub zostało spełnione nienależycie. W takim wypadku obowiązek świadczenia – w części, w jakiej został naruszony przez dłużnika – ulega przekształceniu w obowiązek naprawienia szkody. W praktyce może on w pełni zastąpić świadczenie lub odgrywać rolę uzupełniającą.

Szkoda wynikająca z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania postrzegana jest jako różnica między stanem majątku wierzyciela po naruszeniu zobowiązania, a hipotetycznym stanem, jaki by istniał, gdyby dłużnik zachował się zgodnie z treścią zobowiązania. Szkoda musi pozostawać w adekwatnym związku przyczynowym z naruszeniem zobowiązania. O powstaniu szkody stanowiącej przesłankę roszczenia odszkodowawczego przewidzianego przez art. 471 k.c. można mówić wtedy, gdy dłużnik nie może już zachować się w sposób zgodny z treścią zobowiązania.

W tym miejscu trzeba przywołać art. 6 k.c. zgodnie z którym: „Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.” Nadto dodatkowo z treści art. 232 k.p.c. wynika, iż obowiązek dowodzenia obciąża strony. Stosownie do art. 232 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Zachowana nadal w przywołanym przepisie możliwość dopuszczenia dowodu z urzędu stanowi jedynie wspierające uprawnienie Sądu. Może być ono wykorzystywane tylko w szczególnie wyjątkowych sytuacjach zaś Sąd nie może zastępować stron w wypełnianiu ich procesowych obowiązków. Takie działanie Sądu z urzędu może być odbierane jako naruszenie prawa do bezstronnego Sądu i odpowiadającego mu obowiązku przestrzegania zasady równego traktowania stron (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 roku, sygn. akt V CKN 175/2000, OSP 2001, zesz. 7-8, poz. 116).

Zgodnie z przywołaną zasadą rozłożenia ciężaru dowodu powód powinien udowodnić okoliczności tworzące prawo. Dochodząc w przedmiotowej sprawie zapłaty odszkodowania, powinien udowodnić fakt poniesienia szkody, jej wysokości oraz niewykonania lub nienależytego jego wykonania zobowiązania przez pozwanego jak również, istnienia związku przyczynowego pomiędzy takim zachowaniem pozwanego a szkodą.

Jak wcześniej wyrażono – pozwana spółka nie wykonała obowiązku wynikającego z umowy menadżerskiej pomimo zrealizowania się przesłanek do podjęcia uchwały przez Radę Nadzorczą w przedmiocie przyznania i ustalenia wysokości premii na podstawie §7 ust. 3 Umowy. Sąd nie podziela twierdzenia pozwanej, że premia uregulowana w tym postanowieniu umownym ma charakter uznaniowy. Wręcz przeciwnie, w sposób wyraźny w ust. 3 jest napisane, że „wynagrodzenie zmienne (Premia) przyznaje Rada Nadzorcza (...)” w odróżnieniu od ust. 4, który stanowi: „Rada Nadzorcza może przyznać Zarządzającemu poza wynagrodzeniem zmiennym (Premią) określonym w ust. 3, dodatkowe wynagrodzenie zmienne (Premia Dodatkowa) (...)”. Warunkiem obiektywnym (przesłankami mierzalnymi) było osiągnięcie określonych przez Radę Nadzorczą wskaźników premiovych określonych uchwałą samej Rady Nadzorczej z 27/08/2013 roku. To, że w ust. 3 jest określona górna granica Premii z ust. 3 ((...) stałego rocznego wynagrodzenia podstawowego), nie oznacza, że Rada Nadzorcza mogła w sposób uznaniowy przyznać Premię w wysokości o zł. Oczywiście można sobie wyobrazić taką sytuację, jednakże wtedy powód (członek zarządu) mógłby zaskarżyć taką uchwałę jako niezgodną z Umową. Gdyby Rada Nadzorcza przyznała Premię w wysokości wyższej niż określona górna granica – również mogłaby podlegać zaskarżeniu przez uprawnione podmioty. W niniejszej sprawie mamy do czynienia z sytuacją niepodjęcia uchwały, brak jest więc substratu zaskarżenia, a powód jako członek zarządu nie ma narzędzi do kwestionowania tak ukształtowanej pozycji faktycznej i prawnej. Pozostaje

mu więc jedynie roszczenie odszkodowawcze z tytułu niewykonania przez pozwaną Umowy. Pozwana nie wykazała w żaden sposób, a nawet nie powoływała się na jakiegokolwiek okoliczności, na które nie miała wpływu, a które uniemożliwiły jej należyte wykonanie Umowy. Co więcej, pozwana jedynie z indywidualnej interpretacji Umowy wywodziła brak obowiązku podjęcia takiej uchwały i w sposób wyraźny odmawiała jej podjęcia.

Powód udowodnił, a pozwana nie zakwestionowała, że założone wskaźniki premiowe zostały osiągnięte. Sąd nie podzielił również argumentów pozwanej, że Premia z ust. 3 mogła nie zostać przyznana z powodu przyczyn leżących wyłącznie po stronie powoda. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika wyraźnie, że odwołanie członka zarządu nie stanowiło w przeszłości przyczyny nieprzyznania mu takiej Premii. Praktykę tę wzmacnia dodatkowo zapis, który przy obliczeniu tej Premii nakazuje wziąć pod uwagę jedynie pełne miesiące pełnienia przez zarządzającego funkcji. Osobiste, indywidualne osiągnięcia zarządzającego miały wpływ jedynie na przyznanie Premii Dodatkowej uregulowanej w ust. 4. Nawiasem mówiąc powód otrzymał ją aż dwa razy.

Reasumując – Sąd ustalił, że Rada Nadzorcza pozwanej miała w niniejszej sprawie obowiązek podjąć uchwałę o przyznaniu Premii powodowi w określonej wysokości, którego nie spełniła i zaniechanie to nie wynikało z przyczyn od pozwanej niezależnych. Pomiędzy zaniechaniem Rady Nadzorczej, a brakiem pojawienia się w majątku powoda odpowiedniej kwoty zachodzi adekwatny związek przyczynowy (art. 361 k.c.).

Przechodząc w tym miejscu do wysokości roszczenia powoda, Sąd Okręgowy miał na uwadze, że strona pozwana w jednym z pism procesowych przedstawiła wyliczenie należnej powodowi premii, wskazując, że maksymalna wysokości premii za rok 2013, na podstawie uchwały z 27/08/2013 r., przy założeniu, że powód pełnił funkcję jako wiceprezes, a następnie prezes zarządu przez pełnych 11 miesięcy - mogła wynosić (...) zł netto. Taką też kwotę Sąd uznał za udowodnioną, przyznaną przez stronę pozwaną. Powód bowiem na potwierdzenie wysokości dochodzonego roszczenia, nie przedstawił żadnych dowodów, poza własnymi wyliczeniami, które zostały zakwestionowane przez pozwaną. Niemniej powód na skutek stanowiska pozwanej co do wysokości premii – cofnął częściowo powództwo i wniósł o zasądzenie (...) zł.

O odsetkach od kwoty wskazanej w pkt 1 wyroku orzeczono stosownie do art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2000 r. II CKN 725/98, OSNC 2000/9/158).

Zdarzenie w postaci niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania stanowi tylko jedną z przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 471 k.c., a nie sposób mówić o rozpoczęciu biegu terminu przedawnienia zanim jeszcze zrealizują się wszystkie przesłanki decydujące o jego powstaniu. Odpowiedzialność kontraktowa z całą pewnością nie jest odpowiedzialnością za sam czyn (naruszenie zobowiązania), lecz za jego skutek – czyli powstania w związku z tym czynem negatywnych następstw w sferze majątkowej wierzyciela. Przedawnienie musi mieć zawsze swój przedmiot – roszczenie istniejące w ramach stosunku zobowiązaniowego. Tak długo, jak nie zostaną spełnione przesłanki decydujące o powstaniu tego roszczenia, termin jego przedawnienia z oczywistych względów nie może rozpocząć biegu. Trudno zatem zaakceptować liczenie biegu terminu przedawnienia roszczeń odszkodowawczych od dnia, w którym doszło do naruszenia zobowiązania, nawet jeśli dłużnik nie może już zachować się w sposób zgodny z jego treścią (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 kwietnia 2008 r. IV CSK 22/08, OSP 2009, z 7-8, poz. 87).

Zgodnie z art. 120 § 1 zdanie drugie k.c. chwilą, w której wierzyciel może najwcześniej wezwać dłużnika do zapłaty odszkodowania jest dzień, w którym doszło do spełnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej. W konsekwencji w tym momencie rozpocznie się bieg przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody ex contractu. Dlatego przez dzień „hipotetycznej wymagalności” roszczenie o odszkodowanie w rozumieniu art. 120 § 1 zdanie drugie k.c. rozumieć należy, chwilę w której doszło do spełnienia się wszystkich przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, bo już wówczas można oczekiwać od wierzyciela, że przez wezwanie dłużnika do spełnienia świadczenia postawi powstałe na jego rzecz roszczenie w stan rzeczywistej wymagalności.

Rację miała więc pozwana, że roszczenie powoda jako odszkodowawcze było bezterminowe i tylko poprzez działanie wierzyciela (powoda) mogło być postawione w stan wymagalności poprzez wezwanie pozwanej do naprawienia szkody poprzez zapłatę odszkodowania. Gdyby powód dochodził Premii na innej podstawie prawnej - o wynagrodzenie z tytułu Umowy – termin wymagalności określałaby Umowa, w tym przypadku 7 dni od dnia doręczenia pozwanej faktury VAT z tego tytułu. Pierwsze pisemne wezwanie powód wystosował pismem z dnia 26/01/2016 roku. W aktach sprawy nie ma dowodu doręczenia tego pisma ale znajduje się odpowiedź na nie, datowana na 03/02/2016 roku. W piśmie tym pozwana w sposób stanowczy wypowiada się o braku woli podjęcia uchwały o przyznaniu wynagrodzenia zmiennego (Premii) powodowi. W tym dniu w sposób pewny pozwana wiedziała o roszczeniu powoda i była skutecznie wezwana do spełnienia świadczenia. Co więcej, wyraźnie oświadczyła, że nie zamierza go realizować. W ocenie Sądu Okręgowego w tym właśnie dniu popadła z zwłokę z zapłatą odszkodowania. Zaznaczyć trzeba, że wysokość tej Premii, a przynajmniej sposób jej obliczenia oraz wszystkie potrzebne ku temu dane były znane pozwanej spółce. Odsetki za opóźnienie należało zatem zasądzić od dnia 3/02/2016 r.

Kontynuując rozważania dotyczące rozbieżności pomiędzy rzeczywistym stanem wymagalności (od wezwania dłużnika), a rozpoczęciem biegu terminu przedawnienia stwierdzić należy, że wbrew twierdzeniom pozwanej roszczenie powoda nie było przedawnione. Rada Nadzorcza miała podjąć uchwałę w sprawie Premii za 2013 roku w terminie 2 miesięcy od zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie Spółki skonsolidowanego sprawozdania Grupy (...) za ten rok. Walne Zgromadzenie zatwierdziło przedmiotowe sprawozdanie za 2013 rok - 06/06/2014 roku. Rada Nadzorcza mogła i powinna więc podjąć uchwałę najpóźniej do 06/08/2014 roku. W dniu następnym powód mógł już domagać się powzięcia uchwały w celu wystawienia faktury i zapłaty Premii. W dniu 07/08/2014 roku zaczął biec 2 letni termin przedawnienia. Pozew w niniejszej sprawie został złożony 23/06/2016 roku a więc przed jego upływem.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., uznając, że pozwany przegrał sprawę w 93 %, zaś powód w 7 %, Sąd ostatecznie rozliczenie kosztów postępowania pozostawił referendarzowi na podstawie art. 108 § 1 k.p.c.

Mając powyższe na względzie Sąd orzekł jak w wyroku.

SSO Iwona Grzegorzewska

ZARZĄDZENIE

1.(...)

2. (...)

23.03.2018r.

SSO Iwona Grzegorzewska